

Travel sommer for Sjøfartsmuseet:

«Nye» skipsvrak inspiseres og Mandals-vraket graves ut

(Cato Guhnfeldt) Undersøkelse av et stort skipsvrak nær Mandal vil trolig bli den mest interessante oppgaven for Norsk Sjøfartsmuseum isommer. 10–12 vrak som er oppdaget mellom Rogaland og svenskekysten, skal inspiseres, men Mandals-vraket vil bli viet størst oppmerksomhet. Videre har

Undersøkelsen av Mandalsvraket starter en gang etter 10. juli, og vil pågå i vel tre uker, forteller direktør ved Norsk Sjøfartsmuseum, Svein Molaug, til Aftenposten. — Vi skal ha fullt utgravningsmannskap på plass, og det vil si 14–15 dykkere som kan avløse hverandre. Det er lite vi foreløpig vet om skipet, bortsett fra at fajansefliser som er tatt opp, tyder på at det stammer fra første halvdel av 1700-tallet. Trolig er det et handelsskip, fordi innledende undersøkelser ikke har avdekket noe større antall kanoner. Vraket er nok så flatt at se på det ligger på vel 20 meters dyp. Men det har store trekonstruksjoner, og dykkerne har også funnet fire store ankere. Skipet ble først oppdaget ifjor på sensommeren, og vi valgte å sette i gang hovedundersøkelsen allerede denne sommeren, sier Molaug.

Forøvrig har museet nå gått i gang med arbeidet på en større fiskeritstilling, som trolig vil

være klar om et par års tid. Utstillingen skal settes opp i den såkalte båthallen, vegg-i-vegg med Fram-huset. I øyeblikket holder man på å sette opp og innrede en god, gammeldags sjøbu som skal stå klar når turistseongen i sommer begynner for alvor. Siden skal det komme nye modeller til og de skal vise hvordan våre fiskerier har fungert opp gjennom tide-

— Vi skal satse særlig på modeller og vil prøve å få med alle de viktigste fiskeredskaper som har vært brukt opp gjennom historien, forteller driftsdirektør Gunnar B. Dahl til Aftenposten. Skipsmodellene skal også fortelle om de gamle fiskerier som eksempel planlegger vi en modell av en tråler hvor man ser trålen gå ned mot havbunnen. På denne måten håper vi å lære publikum hvordan de ulike fiskemetodene har vært. Forøvrig skal det meste av båthallen bygges om. Men vi er avhengig av kommunens budsjett, slik at hele utstillingen neppe kan stå

museet satt i gang arbeidet med å etablere en permanent fiskeritstilling i båthallen. Den kan stå ferdig om et par års tid. En tredje hovedoppgave i år blir en utstilling i Portugal med hovedvekten på Norge som sjøfartsnasjon.

ferdig for om et par års tid. Av økonomiske grunner har vi for eksempel bare én modellbygger.

Gunnar B. Dahl forteller at en rekke av de gjenstander som skal stilles ut i sjøbua, stammer fra Richard Cooks samling av fiskeutstyr fra Nord-Norge. Cook døde relativt ung, og hans familie valgte å overlate det han hadde samlet, til Sjøfartsmuseet. Det er redskap, klær, bruksgjenstander og mye annet — ialt mellom 250 og 300 gjenstander.

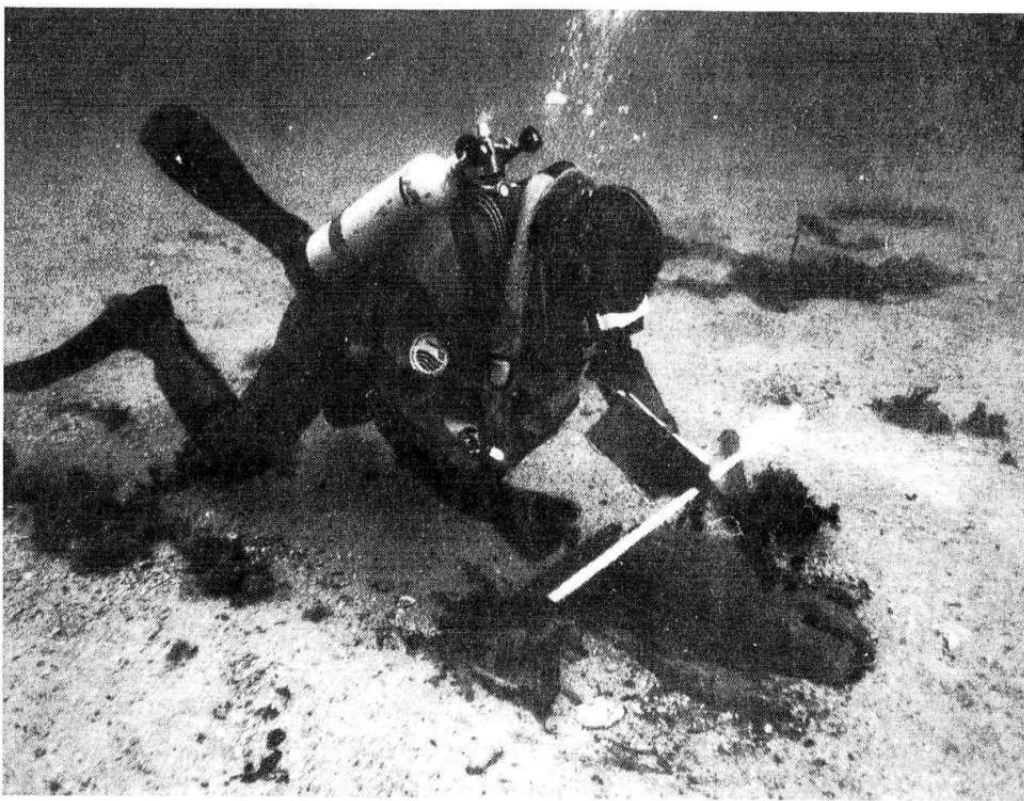
Det største og mest arbeidskrevende prosjekt for museet innværende år dreier seg om en utstilling som nok de færreste nordmenn får se. Som et svar på den norsk-portugisiske utstillingen «To nasjoner og havet», som museet arrangerte sist vår, skal det nå lages en tilsvarende utstilling i Portugal. Sjøfartsmuseet står ansvarlig for utstillingen som blir finansiert via kulturavdelingen i Utenriksdepartementet. Arrangør i Portugal er Museu de Marin-

ha. Utstillingen åpner 8. oktober i Lisboa.

— Vår hovedhensikt med utstillingen er å presentere Norge som sjøfartsnasjon, opplyser Dahl. — Vi skal sende nedover en fullpakket ti-tonns container. Den vil blant annet inneholde modeller, malerier, bilder, muligens også et par bruksbåter, f.eks. en færing og en oselver. Det er mange sider ved sjøfarts-Norge som skal belyses, vikingetiden, fiskeriet med klippfiskerier, seilskutetiden, tankflåten og oljeindustrien. Såvel vikingeskip som «Ski-bladner» og «Christian Radich» blir representert på utstillingen i form av modeller. Vi skal også ha med en borekrone fra Nord-sjøen, og muligens en modell av en oljerigg, forteller Dahl. Forøvrig vil sider ved Portugal som sjøfartsnasjon også bli presentert i utstillingen.

Museet har alliert seg med Universitetets Oldsaksamling og Hvalfangermuseet i Sandefjord, som også skal bidra med utstillingsgjenstander.

— Det er mange likhetspunk-

Undersøkelse av skipsvraket som ble oppdaget utenfor Mandal ifjor sommer blir trolig den mest interessante oppgaven for Norsk Sjøfartsmuseum i år. Her blir restene av en tulje undersøkt av en dykker fra museet (Foto: Bjarne Ims Henriksen)

ter mellom Norge og Portugal, fremholder Dahl. — Begge land er typiske sjøfartsnasjoner med ansikt mot havet. Den portugisiske utstillingen i Norge, og

vår returutstilling kommer derfor til å ha mange fellespunkter. Utstillingen i oktober skal først være tre uker i Lisboa, siden to uker i Porto i Nord-Portugal.

Når utstillingstiden ikke er lengre til tross for alt forarbeidet, skyldes det delvis at en lengre utstilling kan bli vanskelig å gjennomføre for portu-

serne, men også at vi har mange verdifulle gjenstander med til Portugal som vi ikke ønsker å ha for lenge borte fra Norge, sier Dahl.

Ny straffeprosesslov vedtatt idag:

Odelstinget sa ja til fortsatt jury-ordning

Jury-ordningen skal ikke erstatte av en såkalt meddomsrett. Dette er hovedkonklusjonen etter at Odelstinget idag behandlet forslaget til ny straffeprosesslov. Odelstinget støttet dermed Regjeringens forslag. Derimot vendte de folkevalgte tommelen ned for forslaget om at lensmannsetaten ikke lenger skal tilhøre påtalemyndigheten.

Om juryordningen sa stortingsrepresentant Jørgen Sonstebø (kr.f.), som er ordfører for denne saken i Stortinget, at han opp gjennom årene ikke har hørt om alvorlig kritikk mot den jury-ordning man har idag. De gode erfaringer med ordningen er nå en av grunnene til at den beholdes. Sonstebø minnet imidlertid om at det har vært reist innvendinger mot ordningen, fordi enkelte mener at en såkalt meddomsrett — tre juridiske dommere og seks legdommere — ville være bedre egnet f.eks. i kompliserte økonomiske saker.

Sonstebø påpekte at man gjennom den nye straffeprosesslov, som Odelstinget altså sluttet opp om, vil forsøke å imøtekomme noe av den kritikk som er kommet mot juryordningen. Blant annet skal lagmannens rettsbehandling tas opp på bånd for at lagretten skal kunne få repetert det som er sagt. Det foreslås også at lagmannen skal kunne innkalles til lagretten for å oppklare visse spørsmål. Sonstebø rettet i sitt innlegg oppmerksomheten også mot at det idag ikke brukes jury

i prissaker og i landssviksaker. Dette skal nå endres slik at alle saker skal føres for lagmannsrett med jury når strafferammen tilsier dette.

Formannen i Stortingets justiskomite, Jan P. Syse, påpekte i sitt innlegg at flertallet av dem som har vært med som domsmenn eller lagrettemenn, ønsker innført meddomsrett. Syse gjorde det også til et poeng at fem justisministre som har arbeidet med denne sak for Inger Louise Valle, som fremmet lovproposisjonen, var tilhenger av meddomsrett. Det samme hadde justisministrene Cappelen og Berrejord vært, sa Syse.

Han sa at meningen i Høyre om dette spørsmål har vært nyansert. Han påpekte at når man nå går inn for å beholde juryordningen, så betyr ikke dette at man mener juryordningen er den eneste forsvarlige og at meddomsretten er et uegnet system. Syse understreket at det i debatten er fremført solide argumenter for og mot begge systemer. Syse sa også i sitt innlegg at han var godt fornøyd med at en enstemmig justiskomite ikke har funnet å kunne gå med på Justisdepartementets forslag om at lensmannsetaten ikke lenger skal tilhøre påtalemyndigheten.

Justisminister Bjørn Skau understreket at dette ikke dreier seg om noen vidtrekkende reform, men uelukkende om en revisjon. Den omfattende behandling saken har fått, står for seg selv. Det er rimelig for-

hold til de få endringer som er foreslått.

Menningene om juryordningen har vært delte, men når man nå går inn for å beholde både juryordningen og ankeordningen, er dette et forslag som hele Regjeringen står bak, understreker justisministeren.

Statsråd Skau fremholdt at det er viktig at siktedes interesser blir ivarettet på en rettsikkerhetsmessig forsvarlig måte. Prosessordningen må også bli akseptert som betryggende for almenheten. Andre viktige krav er å sikre hurtig saksbehandling og avgjørelse i straffesaker.

Justisminister Skau konkluderte slik: — Vi må til enhver tid søke å tilpasse straffeprosessordningen slik at den best mulig ivaretar både hensynet til rettsikkerheten, til den enkelte, og til samfunnets interesser.

Per-Kristian Foss:

Kr.F. fjernet fra politisk virkelighet

— Kristelig Folkeparti har med sitt landsmøte-vedtak meldt seg ut av norsk politisk virkelighet, hevdet medlem av Høyres arbeidsutvalg, Per-Kristian Foss, under et informasjonsmøte for nye medlemmer i Oslo Høyre igår.

— I alle fall, fremholdt Foss, har partiet gjort det umulig for seg selv å delta i en borgerlig regjering i uoverskuelig fremtid, men dette bidrar i det minste til å klargjøre at en ren Høyre-regjering er den mest sannsynlige løsning.

Foss fremholdt at dette alternativet for stadig flere fremstår som den mest naturlige løsningen på de problemer som Kr.F.s abortstandpunkt har ført det borgerlige samarbeidet opp i. Han understreket at ingen vil være tjent med videre narrespill om regjeringssløsninger som bare har teoretisk interesse.

Kr.F. krever at en borgerlig samarbeidsregjering skal programfeste en avskaffelse av kvinnens selvbestemmelsesrett i abortperspektivet, samtidig som man vet det ikke vil være et flertall for et slikt standpunkt i Stortinget. Et slikt krav vil umulig kunne imøtekommes.

Det skal alltid stå en åpen dør til Kr.F. og Senterpartiet til å delta i en samarbeidsregjering. Men dersom ikke Kr.F. på vesentlige punkter forandrer sine krav til regjeringssamtale, er det liten vits i å drive omfattende samarbeidsdrøftelser, fremholdt Per-Kristian Foss.

Misnøye ved Grefsenhjemmet:

Bestyrer og fire sykepleiere går

Misnøye med at styret for Grefsenhjemmet ikke anmeldte til politiet en underslagssak for to år siden, er en av årsakene til at bestyreren har sagt opp sin stilling. Som følge av bestyrelsens fratreden har to heltdids- og en deltids-sykepleier også sagt opp sine stillinger. En fjerde sykepleier sa opp for en tid siden.

Ni andre ansatte har henvendt seg til hjemmets styre og anmodet det om å rette opp de forhold som har ført til oppsigelsen. De uttaler at hvis det ikke oppnås tilfredsstillende løsning, kan det få alvorlige konsekvenser for Grefsenhjemmets fremtid.

— Underslaget fant sted for bestyrelsens ansettelse. Hun er imidlertid kjent med at styret i samråd med Kontor for eldreomsorg og kommunerevisjonen ikke anmeldte forholdet under forutsetning av at vedkommende gjorde opp de beløp som manglet i regnskapet, sier lagdommer Odd Friberg, som er

formann i sykehjemmets styre. — Saken er under etterforskning og hjemmet har bistått politiet med alle opplysninger det sitter inne med, noe bestyreren er klar over. Forøvrig er granskingen av regnskapene ennå ikke avsluttet, men ut fra den oversikt vi har idag, dreier det seg i alt vesentlig om driftsmidler og ikke pasienters penger.

Friberg forteller videre at sykehjemmets styre beklager at bestyreren har sagt opp sin stilling, og at oppsigelsen kom som en overraskelse da hun aldri tidligere har lagt frem samarbeidsproblemer eller kritisert styrets arbeidsmåte.

Henvendelsen fra de ni innholdt ikke nærmere opplysninger om hvilke forhold de ansatte ønsket rettet på, så representanter for styret kontaktet hver enkelt for å få klargjort dette. Styret gikk i utgangspunktet ut fra at det var personlige reaksjoner som lå bak henvendelsen og ikke en felles aksjon. Samtalene førte ikke til særlig avklaring, men ingen av de ni hadde personlig hatt problemer med styret, sier Friberg.

Han håper det skal bli mulig å få løst problemene i et møte med sykepleierne 14. mai.

En mill. kr. til informasjon for nye velgere

Regjeringen foreslår at de politiske ungdomsorganisasjonene også i år får en million kroner som støtte til informasjon overfor førstegangsvelgerne.

Ungdomsorganisasjonene fikk en million til informasjon overfor førstegangsvelgerne foran kommune- og fylkestingsvalget i 1979, fordi det var det første valget etter at stemmerettsalderen var satt ned til 18 år. Etter at de samme ni organisasjonene har søkt på nytt, har Regjeringen funnet å ville be Stortinget bevilge samme beløp i år, da det er det første stortingsvalget hvor den nedsatte stemmerettsalderen får virkning.

Etter forslaget i stortingsproposisjonen skal 700 000 kroner fordeles likt på organisasjonene, mens 300 000 skal fordeles i forhold til det stemmetall moderpartiene oppnådde ved stortingsvalget i 1977. De ni organisasjonene som har søkt, er Arbeidernes Ungdomsfylking, Unge Høyre, Sosialistisk ungdom, Fremskrittspartiets ungdom, Norges kommunistiske ungdomsforbund, Senterungdommens landsforbund, Kristelig Folkepartis ungdom, Unge Venstre og Liberale Folkepartis ungdom. Men det gjøres oppmerksom på at også Rød ungdom tilfredsstiller kravene fra Statens ungdoms- og idrettskontor for slik støtte.

Filharmoni-konsert

Brak-suksess med Saint-Saëns

Anmeldt av Johan Kvandal

Onsdagens Filharmonikerkonsert åpnet elskverdig med den siste av Joseph Haydns såkalte London-symfonier, nr. 104 D-dur. Athenens dirigent, Maurice Handford, var sympatisk behersket og likefrem i sin orkesterledelse og sørget for en ganske veismurt gjengivelse, men uten det engasjement som gjør den musikken spennende og viser dens storhet.

Fiolinistinnen Miriam Fried lærte vi å kjenne som en høyt kvalifisert kunstner med vakker, glansfull tone og folksomt foredrag. I J. S. Bachs a-moll-konsert kom dette finest til uttrykk i mellomstasens lange, skjønne melodiløp, mens hun i ytterstasens virket litt spe og ikke i tilstrekkelig grad hevdet seg overfor det noe bastante strykeorkesteret.

Hun tok sitt monn igjen i Saint-Saëns' Introduksjon og Rondo capriccioso, der hun ga solopartiet med varm bærende tone, all mulig virtuos eleganse, poengrikt i karakteriseringen og med fyrt temperement. Dirigent og orkester var helhjertet med, og det ble brak-suksess for Miriam Fried med mange fremkallelser.

Edward Elgars «I Syden» kom til slutt. Verket betegnes som konsert-ouverture, men arter seg i praksis nærmest som et stort anlagt symfonisk dikt som utfolder seg i store formavsnitt, briljant og med ekte flukt i de bevagede delene, mens de rolige mellompartiene bød på vakker elegisk musikk med meget av romantisk naturstemning. Det føltes etterhvert noe langtrukket, og tidvis er innflytelsen fra Richard Wagner merkbart, men som helhet var det et interessant bekjentskap med mesterkapets stempel.

Maurice Handfords beste egenskaper viste seg her. Han gikk varmt inn for Elgars verk og førte det frem til suksess.

Rettelse: I min omtale av Håkon Austbø konsert skrev jeg at han skal berømmes — ikke bedømmes, som det kom til å stå.

JENS DØVIK er ansatt som ny generalsekretær i Norges Speldeforbund fra 1. august i år. Døvik er 44 år og har arbeidet innen spellerbevegelsen i en årrekke. (NTB)

Husk å fornye abonnementet!

Alt dette i ett og samme abonnement.

Vi ønsker gamle og nye kunder velkommen til en ny sesong.

Vi fører som vanlig

ALT FOR HAGEN

Åpningstidene frem til 20. juni:

Lørdager kl. 9—15.

Søndager kl. 13—17.

Hverdager kl. 10—19.

Stengt 1. mai, 17. mai og 7. juni.

Ballerud HAGESENTER

Ballerud allé 1, 1322 Høvik. Tlf. 53 02 06.